

egyéb, veszteséges tevékenységüket finanszírozhatják. Világossá kell tennünk ezeket a tényeket a nagyközönség, a felsőoktatási vezetők és a törvényhozók számára. Amikor azt a mindenhol hallgató sületlenséget hallják, hogy minden elérhető a Weben, s így nem lesz szükség könyvtárakra, nyissuk ki jobban a szánkat. Még akkor is, ha minden információ hozzáférhető lesz elektronikusan, szükség lesz könyvtárakra, s azok ugyanazokat a feladatokat fogják teljesíteni, mint ma, s még továbbiakat is.

A könyvtárak és könyvtárosok jövőjét az veszélyeztetni, ha hagyjuk ezeket a tévhiteket terjedni. Ne felejtsük el, hogy az információ – akár nyomtatott, akár elektronikus formában – pénzbe fog kerülni, s a könyvtárak annak a folyamatnak a médiumai és

katalizátorai, amely az információkat a nagyközönség számára továbbítja. A jogi és az üzleti közönség dollármilliókat takarít meg azzal, hogy a szakkönyvtár ingyen bocsátja rendelkezésükre a drága forrásokat. A millió dollárba kerülő kutatási projekteket is a könyvtár támogatja térítés nélkül. A nemzetgazdaság, az ország intellektuális egészsége számára alapvetően fontos, hogy szerepét megfelelően megértsék és értékeljék.

/MILLER, W.: Let's straighten out the misconceptions about electronic information. = *College & Research Libraries*, 58. köt. 1. sz. 1997. p. 6–8./

(Murányi Péter)

Új adatbázisok az Internet-keresőszolgáltatoknál

Nem is olyan rég még alig létezett olyan keresőgép vagy tárgyszótár, amely az Internet-forrásokot leíró rekordok használható adatbázisával bírt volna. Az egyetemeken született, és mára magukat kereskedelmi cégekké kinövő *Lycos*, *WebCrawler*, *Yahoo!* vagy *Inktomi* erős versenyben állnak egymással, hogy minél nagyobb piaci részesedést és hozzá kapcsolódó reklámbevételt szerezzenek. Megkülönböztetni kívánván magukat egymástól, igyekeznek szolgáltatásaikat a keresőgépeken és Internet-indexeken túlra is kiterjeszteni, ezért különböző adatbázisokkal egészítik ki őket. Bizonyos értelemben miniatűr online szolgáltatókká válnak.

Az új online szolgáltatások első és legáltalánosabb növekedési területe az Internet-források web-index- és tárgyszótár-típusú megközelítésének együttes alkalmazása. Így pl. az *Excite* kínálatában szerepel a tárgyszavas osztályozást használó *Excite Reviews* és a teljes *Excite Search* kulcsszóindex. A *Magellan*, a *WebCrawler* és az *Infoseek* is készít egy, az Internet-forrásokban a kulcsszavas keresést lehetővé tevő nagyobb, és egy kisebb, témák szerint rendezett adatbázist. A legismertebb tárgyszójegyzék, a *Yahoo!* – ha adott témában saját rendszerében nem hoz ki találatot – az *Alta Vista* automatikusan lefuttat egy „utánkeresést”.

Nem mindegyik keresőgép kalandozott el eredeti rendeltetésétől. A két legnagyobb, az *Alta Vista* és a *HotBot* például nem készített tárgyszótárakat vagy más adatbázisokat. De azoknál, amelyek táglítják szolgáltatásukat, ez a kettős megközelítés – kulcsszavas keresés és tárgyszavas osztályozás – csak a kezdet. Sok más adatbázissal bővítik szolgáltatásukat.

A nagyobb piaci részesedés és a reklámbevétel reményében létrehozott új adatbázisokkal szembeni fő követelmények, hogy általános érdeklődésre tartanak számot, ingyenesen elérhetők és könnyen kezelhetők legyenek. Ezen új adatbázisok három fő csoportját a hírek, a címtárak és az egyéb referenzforrások alkotják.

Hírek

Helyi újságok, nemzetközi hírügynökségek, kormányhivatalok és magánvállalatok is egyre nagyobb számban jelennek meg Interneten hírközlőként. A frissesség és aktualitás elengedhetetlen követelményét hordozó hírközlés egyik természetes eszköze az online Hálózat, amely a kínálat növekedésével az olvasói választást egyre inkább megnehezíti.

Az említett keresőszolgáltatoknál leggyakoribb a híreket tartalmazó kiegészítő adatbázis létrehozása. A *Yahoo!* pl. a *Reuter* jelentéseit felhasználva a hazai és külföldi hírek, gazdaság, politika, műszaki tudományok, szórakozás, egészségügy és sport témák köré építette fel híradatbázisát. A híreket *Xtra!* címkével látják el, vagy közvetlenül a *Today's News* alatt teszik lekérdezhetővé. Az egyes hírek általában rövidek, nem mélyenszántó elemzések, és témakörönként naponta mintegy 10 hír jelenik meg. Egy hétre visszamenőleg archívum is található, valamint a *My Yahoo!* révén személyre szóló híroldalakat is kínál.

Az *Infoseek* szintén a *Reuter* híreire épít, nincs archívuma, de egyéni kérdésre egyedi témában személyre szóló híreket is szállít. A *Lycos Top News* nevű adatbázisa ellentétben az előzőekkel a *Seattle Timestól* a *Daily Yomiurin* át a *Jerausalem*

Postig több belföldi és nemzetközi hírforrásból táplálkozva építi adatbázisát, mélyebb elemzéseket is közöl. Nincs viszont archívuma, egyéni kérésre összeállított hírszolgáltatása, és forrásválasztási szempontjai sem ismeretesek.

Külön érdemes kiemelni az Excite *Newstracker* (Hírvadász) rendszerét, amely jelentőségéhez képest kevésbé ismert, eléggé elrejtve, az Excite hírszolgáltatásán, az Excite Live!-on keresztül érhető el. A *Newstracker* több száz online magazin híreit és cikkeit kínálja, amelyek részben az eredeti nyomtatott kiadásból átvett, vagy a lapok weboldalain megjelentetett online írások. Nem minden, a Hálón is megjelenő folyóirat tartozik a forrásai közé, csak a friss cikkeket közli, de a keresőszolgálatok híradatbázisai között azzal, hogy nemcsak a hagyományos, hanem az Interneten ingyenesen elérhető lehető legkülönbözőbb jellegű hírforrásokat is felhasználja, mindenképpen a jövőbeli fejlődés hordozói közé tartozik.

Címjegyzék

E bimbózó online szolgáltatásoknak jellemző részei a telefonkönyv-típusú adatbázisok: a sárga és fehér oldalak, az e-mail jegyzékek, és a cégekkel kapcsolatos információk. Ezen a területen sok konkurens van a Hálón, s annak ellenére, hogy adataik megbízhatósága sok esetben nagy kívánivalót maga után, gyakran használt információforrások. Az egyes keresőszolgálatok általában nem saját összeállítású jegyzékekkel állnak elő, hanem megfelelő szerződések és megállapodások alapján már meglévő adathalmazokat használnak fel. Így pl. a Yahoo! sárga oldalai az üzleti listák amerikai adatbázisára (Look up) épülnek, az *Infoseek partnere* a Big Yellow, míg a Excite sárga oldalai több más hasonló forrásból táplálkoznak. Alapvetően más források felhasználása jellemzi a fehér oldalak jellegű szolgáltatásokat, a személyek telefonszámait és címeit tartalmazó adatbázisokat is. A jegyzékek között újfajta szolgáltatás az Interneten személyes holnappal bírók adatbázisainak megjelentetése, bár hatékonyságuk és teljességük még messze van a tökéletestől. Az *Infoseek* további jegyzékei közé tartoznak még a kormányhivatalok szövetségi és helyi szintre bontott telefonszámainak adatbázisa, vagy a vállalati honlapok jegyzékei.

Referenzforrások

A fejlesztés további lépcsőfokát az alapvető információs referenzforrások adatbázisainak létrehozása jelenti. Ezek alapfajtai a szótárak és a devizaárfolyamok. A referenzforrások másik típusát képviselik a céginformációs adatbázisok, ame-

lyek a sárga oldalak szolgáltatásainál bővebb információkat tartalmaznak egy-egy cégről. Alapszinten tőzsdei jegyzékeket adnak, de az *Infoseek Company Profiles* adatbázisa 45 000 állami és magánvállalatról tartalmaz a *CompanyLink*-től származó termelési és tulajdonosi információkat. A részletesebb adatokhoz azonban csak a *CompanyLink* előfizetői férhetnek hozzá.

A Lycos *Company Online* rendszere, amely a Dun & Bradstreet közreműködésével készül, több mint 60 000 cégről tartalmazza a DUNS-számokat, a partnercégeket, az éves forgalmi adatokat, a termékkört, az alkalmazottak számát, a tulajdonosokat és a webcímeiket. Ezek az adatok ingyenesek, de 20 dollárért a teljes D&B jelentés lekérhető. A kereskedelmi online iparnak és az Internet-keresők növelő iparának ez az összeolvadása azon a sikeres stratégián alapul, hogy némi ingyen adott alapinformációért cserébe a fizetős információk termékek hírverésben részesülnek.

Az információszolgáltatás egyik új további fajtája a *térképszolgáltatás*. A Yahoo! sárga oldalain pl. kiválasztunk egy könyvesboltot, és a térképadatbázis megadja annak helyét a helyi térképen, sőt kérésre autós útvonalat is közöl. A Yahoo!, a Lycos és az *Infoseek* is a *Vicinity Corporation* térképadatbázisát használja. A néhány konkrét példa lekereséséből fakadó tapasztalatok azonban azt mutatják, hogy az adatok nem teljesek (hiányoznak utcák, terek), vagy az ajánlott útvonalak nem igazán jók.

Általánosságban megállapítható, hogy az egyes keresési szolgáltatók, mint láttuk, adatbázisaikat gyakran ugyanarra az információs forrásra építik; a híreknél pl. a Reuterre, vagy a térképeknél a *Vicinity* adataira. Felvetődik a kérdés, hogy az adott adatbázis-fejlesztések és a közösen használt információforrások mellett melyik Internet-keresőrendszer a legmegfelelőbb az információs szakember számára. A különböző rendszerekben való keresgélés, böngészés tapasztalatai alapján az alábbiakat lehet megállapítani. Jól használható és ajánlható információs forrás a Lycos *Top News* adatbázisa. A személyre szóló hírosszeállítások közül leginkább az Excite Live! *Newstracker* szolgáltatása emelhető ki. Az egyes címjegyzékek, térképek és útvonalajánlások közül bármelyik megfelelő, de ne feledjük, hogy az adatok megbízhatósága nem százszázalékos. Kiemelést érdemel még az *Infoseek Smart Info* nevű gyűjteménye (szótár, gazdasági adatok, tőzsdei információk, idézetgyűjtemény), vagy a Lycos *Company Online* adatbázisa. Végül egy utolsó jó tanács: még ha a felhasználónak van is kedvenc és leggyakrabban használt keresőszolgálata, egy-egy kívánt információ megszerzésénél ne csak annak régi és új

adatbázisait használja, hanem gondoljon az egyéb, fent bemutatott rendszerekre is, hiszen az újabb és újabb információs források bevonása, a specializálódás és az ingyenesség a világháló állandó jellemzői közé tartoznak.

/NOTESS, G. R.: New databases from the Internet search services. = Database, 20. köt. 2. sz. 1997. p. 72-74./

(Kardos Krisztina)

STAT-USA/Internet

Bár még mindig nehéz valami teljesen ingyeneset találni, időnként rábukkanhatunk olyasmire, ami közel áll ehhez. Ilyen a *STAT-USA/Internet* adatbázis, amely saját meghatározása szerint „üzleti és gazdasági adatok közös Internet-forrása”; s valóban, adatok széles körét nyújtja elfogadható áron. Az adatbázis – előállítója az USA Kereskedelmi Minisztériuma – széles választékot nyújt piackutatási jelentésekről, üzleti lehetőségekről, külföldi szerződésekről, ipari és gazdasági statisztikákról stb.

Kiemelkedő forrásnak tekintendők az ipari szektorok elemzése (Industry Sector Analyses) és a legjobb piackutatási jelentések (Best Market Reports). Ezek a jelentések, amelyeket az USA külföldi nagykövetségein dolgozó ipari elemzők készítenek, részletes piaci jelentések elérését teszik lehetővé olyan területeken, mint például az USA építőanyagainak tíz legjobb exportpiaca, éttermi berendezések piaca a Dominikai Köztársaságban, az indiai export–import környezet értékelése. Bár a *STAT-USA* elsődleges felhasználói az USA-beli importőrök és exportőrök, ezek a piackutatási jelentések hasznosak lehetnek mindenki számára, aki részletes, elfogulatlan információt keres a nemzetközi piacokról. A szektorelemzések különösen hasznosak, mivel egy ország ipari kapcsolatainak listáját szolgáltatják, tájékoztatást adnak az illetékes szervezetekről, szakmai kiadványokról, konferenciákról, s szakértői véleményt is nyújtanak. Leírják az üzleti-kereskedelmi klímát, a piaci igényeket stb. A jelentések 6–15 oldal terjedelműek.

A *STAT-USA* azok számára is hasznos lehet, akik gyorsan hozzá akarnak férni amerikai termelői vagy fogyasztói árindexekhez, az állami vagy helyi

önkormányzati költségvetések árfolyamához, a fő gazdasági mutatókhoz, a valutaárfolyamokhoz, a munkanélküliség mértékéhez stb. Bár az adatok egy része más forrásokban is elérhető, mindenképpen kényelmes, hogy számos gazdasági statisztikai adat együtt található meg ebben az egy forrásban.

Az US Global Trade és a *STAT-USA* pótolhatja a megszünt U.S. Industrial Outlook adatbázist. Bár ezek nem annyira átfogóak, mint az U.S. Industrial Outlook volt; a *STAT-USA* szinte kizárólag csak az USA-n kívüli, de az USA kereskedelmét érdeklő piacokkal foglalkozik.

A *STAT-USA* az egyik olyan online forrás, amelyre ha egyszer előfizettünk, csodálkozunk, hogyan lehetünk meg nélküle idáig. Könnyen használható, tele hasznos információval, méltányos áron.

A termékről röviden

Név: *STAT-USA/Internet*

Jelleg: az USA Kereskedelmi Minisztériuma dokumentumainak teljes szövege

Visszamenőlegesség: forrásonként változó; általában a folyó és az előző év

Frissítés: folyamatos

Elérhetőség: az Interneten <http://www.stat-usa.gov/> címen

Ár: évi 150 dollár egyéni előfizetők számára

Előállító: U.S. Department of Commerce
stat-usa@doc.gov

/BATES, M. E.: STAT-USA/Internet. = Database, 19. köt. 5. sz. 1996. p. 104./

(Murányi Péter)

A Business & Industry adatbázis

A DIALOG szolgáltatóközpont (9-es fájl) és a DataStar központ (BIDB) 1995 októberében indította a *Business & Industry (B&I)* adatbázist. Az adatbázis tényeket, számadatokat, céghíreket, piaci információkat stb. tartalmaz. A rekordok kb. kétharmada teljes szövegű cikk, de a kivonatok is gyakran tartalmazzák a szükséges statisztikákat vagy egyéb adatokat.

Az adatbázisnak sokféle indexe van: fogalmak kifejezései (pl. trendek, leépítés), marketingkifejezések (pl. válságkommunikáció), gazdasági ágazatok (pl. szórakoztatóipar, egészségügy), termék-kódok, földrajzi nevek, dokumentumtípus, valamint a cégnevek indexe. Az indexek erősebbek a fogyasztói piac szempontjából, gyengébbek viszont az ipar területén. Erre az a magyarázat, hogy a